కథ 2007
7

ముక్కల దొంగలు

ప్రశాంత్

సింహాచలం కొండపై సాయంత్రపు ఎండ జారిపోతున్నది. చలికాలం కావడంవల్ల చిన్నగా చలి మొదలయింది. అప్పటికి బల్ల అయిపోయింది. జగదీష్‌కు లైఫ్ పడిందన్న వార్త అందరినీ విషాదంలో ముంచింది. జగదీష్ అందరినీ బెదిరించుకు తింటాడన్న పేరున్నా నర్మదా బ్యారక్ మొత్తం చలించిపోయింది.

లాకప్ సమయం దగ్గర పడుతున్నది. బైట చెట్ల దగ్గర నేను, చిచ్చా, రఘునాథ్, డూమోర్ కూర్చున్నాం. రోజూలాగే చిచ్చా 'అకేలే హై చలే ఆవో జహా హో తుమ్' లత పాట పాడాడు. పాత హిందీ పాటలైనా, పూరి జగన్నాథుని జానపద భక్తి పాటలైనా అద్భుతంగా పాడగలడు.

"బాబూ నాయుడు కా కిస్సా క్యాహై?" అన్నాడు చిచ్చా.

అప్పటికే లాకప్ బెల్ అవడంతో ఆలోచిస్తూ బ్యారక్‌లోకెళ్లాం. అంతకంటే మమ్మల్ని బాధించే విషయం అందరి దగ్గరా బీడీలు అయిపోయాయి. క్యాంటీన్ రావడం లేదు, ఇంటర్వ్యూలూ లేవు.

భోజనం తర్వాత బీడీలు ఉన్నవాళ్ల దగ్గర ఎంత ప్రాధేయపడుతున్నారో నాయుడు, ఉప్పరాపల్లి సత్తి బాబు ఇంకా చాలామంది.

లాకప్ తర్వాత భిక్షాటనా ఉండదు. సైగలే తప్ప అరుపులు వినపడవు. బ్యారక్‌ల మధ్య ఎడం ఎక్కువ. కోరుకొండ నాయుడికి ఇంటర్వ్యూలు రాక రెండు నెలలు దాటి పోతున్నది. ఎప్పుడూ నవ్వుతూ బ్యారక్‌లు తిరిగే నాయుడు కొన్నాళ్లబట్టి అదోలా వుంటున్నాడు.

బీడీ ముక్కల కోసం ఎంతమందిని ఎన్నిమార్లు ప్రాధేయపడతాడో చూస్తే మనసు వికలమౌతుంది. నాయుడే కాదు ఈ జైల్లో ముక్కల దొంగలందరి స్థితీ ఇదే.

రెడ్డి మాత్రం ముక్కల దొంగలని నానా బూతులూ తిడతాడు. రెడ్డి ఉద్దేశంలో వీళ్లందరూ నేరాలు చేసేవారనీ, చేయకుండా ఉండలేరని. వాస్తవ మేంటో చెప్పడానికి ఎంత ప్రయత్నించినా వినేవాడు కాదు. నిజానికి రెడ్డి జీవితం కూడా అంతే బాధాకర మైంది. ఎక్కడో మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా ఆయనది. హత్య కేసుల్లో ఇరుక్కొని ఆ కేసుల నుండి బయట పడడానికి వకీళ్లకు ఫీజులు కట్టడం కోసం విజయవాడ, విశాఖల్లో మోటార్‌సైకిళ్ల లిఫ్టింగ్ కేసుల్లో పడ్డాడు.

విశాఖ జైల్లో ఎక్కువమంది ముక్కల దొంగలే ఉంటారు. ఈ ముక్కల దొంగల్లో నాయుడు కూడా ఒకడు. ఏ కారణం వల్లో కానీ తనకు ఎయిడ్స్ ఉందని ప్రచారం చేసుకొన్నాడు. రోజుల వ్యవధిలోనే గంగా, యమునా, కావేరి, స్నేహ సరోవరం అన్ని బ్లాకుల్లోకి పాకింది. నర్మదా సరేసరి. మధ్యాహ్నంపూట ఒంటరిగా కూర్చున్నపుడు మైకులో ఈ నదుల పేర్లతో బ్యారక్‌లను పిలిచినపుడు ఒకవైపు నవ్వొచ్చేది, బాధా కలిగేది. సజీవ ప్రవాహాల పేర్లు బతుకును స్థాణువు చేసే కారాగారానికి పెట్టడమేంటా అనుకొనేవాణ్ణి.

ఎయిడ్స్ ప్రచారంతో నాయుణ్ణి అందరూ ఒకలా చూడ్డం మొదలుపెట్టారు. ఎస్కార్ట్ పోలీసులకు కోర్టు దగ్గర నాయుడు భార్య, తండ్రి కలిస్తే వాళ్లకూ విషయం చెప్పడంతో ఇంటర్వ్యూలు పెట్టడం మానేశారు. దీంతో నాయుడు కూడా ఎవరూ పలకరించని బెంగాలీ ఇస్మాయిల్‌లాగా అయిపోయాడు. నాయుడు స్వభావాన్ని ఎరిగి ఉన్నవారెవరైనా ఆ వార్త అబద్ధమని తెలుసు కోవచ్చు కానీ, రోజూ జైలు హాస్పిటల్‌కు వెళ్లడం మూలాన అందరికీ అనుమానం.

ఒకరోజు సాయంత్రం బల్ల తర్వాత బీడీ కోసం పూలచెట్ల మధ్య హడావిడిగా తిరుగుతున్నాడు. నాయుడుతో పాటు ముక్కల కేసు గోవిందూ ఉన్నాడు.

నాయుడి దగ్గరకెళ్లి, "ఏంటీ ప్రచారం," అన్నాను.

"ముందో సిగరెట్టివ్వండి. లాకప్ కదండీ, రేపు తీరిగ్గా మాట్లాడదాంలెండి," అంటూ సిగరెట్ ముట్టించుకొని వెళ్లిపోయాడు.

రెండు నెల్ల బట్టి ఇంటర్వ్యూలు లేకపోయినా జైలు చేస్తున్నాడని, మాటకారి మనిషని గోవిందు లాకప్ తర్వాత జైలు కబుర్లలో చాలాసార్లు చెప్పాడు.

ముక్కల కేసు గోవిందుకు పదిహేనేళ్ల పైనే జైలు అనుభవం ఉంది. పాత కొత్త జైళ్ల సంగతులు, వార్డర్లూ, జైలర్లూ, సూపరింటెండంట్‌ల సంగతులు చాలా చెప్పే వాడు.

*

సబ్ జైలు మారి సెంట్రల్ జైలుకు వచ్చిన తర్వాత తోటి ఖైదీల పలకరింపుల్లో ఏం కేసు అనడిగితే, 'ముక్కల కేసండీ' అనేవాళ్లు. ఈ ముక్కల కేసులేంటో తెలియలేదు. స్నేహ సరోవరం బ్యారక్ మారి నర్మదా వచ్చిన తర్వాత హరికృష్ణ, నాయుడు, గోవిందు ముక్కల దొంగతనం గురించి చాలా చెప్పారు.

ముక్కలంటే విశాఖ స్టీల్‌ప్లాంట్‌లో ఉండే ఇనుప ముక్కలని, ఈ ఇనుప ముక్కల్ని కొనడానికి చుట్టు పక్కల ప్రాంతాల్లో స్క్రాప్ కొట్లుంటాయని, ముక్కల దొంగల్ని చాలాసార్లు వాళ్లే బెయిల్ పెట్టి విడిపిస్తారని చెప్పారు. గాజువాక చుట్టుపక్కల ప్రాంతాల్లోని యువకులు వందలాదిమంది ఈ ముక్కల దొంగలై పోయారని చెప్పారు.

"నైట్ వెళ్లామనుకో అనియా పదిహేనొందలు, రెండు వేలు. బరువులు మోస్తే ఇంకా ఎక్కువే అనియా," అన్నాడు హరికృష్ణ.

చాలా ఆశ్చర్యం అనిపించింది. ఇంత పెద్ద పరిశ్రమ, పరిశ్రమ అంటేనే అభివృద్ధికి నిదర్శనమైంది. అలాంటిది చుట్టుపక్కల ప్రాంతాల ప్రజల్ని ఎట్లా నేర సామ్రాజ్యంలోకి దించింది. పరిశీలించదగ్గ వైరుధ్యంగా కనిపించింది.

రోజూ లాకప్ తర్వాత చాలా కబుర్లు చెప్పుకొనే వాళ్లం. వారించినా వినకుండా బూతు, అక్రమ సంబంధాల జోలి చెప్పంది ఉండేవాడుకాదు నాయుడు. ఆజ్యం పోసినట్టు పాతగాజువాక చిరంజీవి బీడీ ఇచ్చి, వాయిదాకు వేసుకోవడానికి షర్టు, చెప్పులు ఇస్తానని మరీ చెప్పించుకొనేవాడు.

ఎంత మాట్లాడినా అలసిపోయేవాడుకాదు నాయుడు. నిద్ర వస్తున్నా, జైలర్ తిట్టినా నవ్వేసి మళ్లీ బీడీ ముట్టించి సంగతులు చెప్పేవాడు.

బల్ల తర్వాత ఏ పనులూ ఉండవు కాబట్టి మరుసటి మధ్యాహ్నానికి నాయుడు విషయం మాట్లాడదామనుకొన్నాను. ఉదయం గిన్నీ, టిఫిన్ బల్ల, మేస్త్రీ అరుపులు చికాకైన వ్యవహారం.

మేస్త్రీ నాయుణ్ణి ఎంత తిట్టినా పట్టించుకోకుండా అందర్నీ నవ్విస్తూ, "ఏటి డాడీ నువ్వు తిటేస్తే ఎలగా," అనేవాడు. చీపురు పట్టుకొని అలాగ తిరిగేవాడు.

మధ్యాహ్నం బల్ల అయిపోయింది. నా అలవాటు ప్రకారం చిచ్చా బ్యారక్‌కు వెళ్లాను. బీడీ ముట్టించి ఖైనీ కోసం చిచ్చాకు ఒకటిచ్చాను. పాటందుకొన్నాడు.

"సుహానీ చాంద్‌నీ రాతే! హమే సోనే నహీ దేతే," ఇంతలో నాయుడు ఊడిపడ్డాడు.

"ఏటండీ మీరేదో సిగరెట్టిస్తారనుకుంటే మీరూ బీడీయే," అన్నాడు నిరాశగా.

"రెండు రోజులైంది నాయుడు క్యాంటీన్ లేదు, సిగరెట్లూ లేవు," అన్నా.

అప్పటికే చిచ్చా లేచి, "బేటా ఆప్ బాత్ జారీ రఖో మై జరా లేట్‌తా హు," అంటూ దిమ్మెపై పడు కొన్నాడు.

చిచ్చా పేరు గౌరిప్రసాద్ పట్నాయక్. ఒరిస్సా. అద్భుతంగా పాడగలడు, ఆర్ద్రమైన మనిషి. పేదరికం వల్ల అత్యాశకు పోయి పంచలోహ విగ్రహాల కేసులో ఇరుక్కొన్నాడు. ఇంటర్వ్యూలు ఉండవు కానీ బల్ల తర్వాత ఇంటర్వ్యూల అనౌన్స్‌మెంట్ వినడానికి అదే పనిగా వెళ్లి చెట్ల కింద కూర్చునేవాడు.

"ఎందుకు చిచా నీ కోసమైతే ఎవరూ రారు కదా ఎందుకంత శ్రద్ధగా కూర్చుంటావ్," అంటే,

"నై బేటా, మేరాతో కోయి ఆయెగానై. ఓతో పక్కా హై. కోయి ఇన్‌సాన్‌కా తో ఆయేగా, అగర్ ఓ నై సునాతో హమ్ బోలేంగే, ఓ ఖుషీ హోజాయేగా," అనేవాడు. "పర్ సొంత్ బాబు ఇంత్‌జార్ కా పల్ బహుత్ కఠిన్ హోతా హై," రోజుకు ఎన్నిసార్లు ఈ మాట అనేవాడో.

నాయుడు వచ్చి పిచ్చాపాటి మొదలుపెట్టేసరికి మధ్యాహ్నం ఒంటిగంట, చాయ్ టైమైంది. బందురాజు నాకు, నాయుడికి టీ పట్టి తెచ్చాడు. చాయ్ బీడీ కాంబినేషన్‌తో మాటలు మొదలుపెట్టాం. నేనే అన్నాను, "ఏంటి నాయుడు ఈ ఎయిడ్స్ ప్రచారం," అని.

"అదో పెద్ద స్టోరీలెండి. మరది చెప్పాలంటే చాలా బీడీలౌతాయండి," అన్నాడు.

తప్పదు, "సరే," అన్నాను.

రొమాంటిక్ కట్టుకథలు చెప్పి, బీడీలు సంపాదించుకొని పని గడుపుకొనే మనిషని కొంచెం పరిశీలించినా తెలిసిపోతుంది.

"ఏళ్ల బట్టి జైలు చేస్తున్నానండి, చేసిన నేరాలు కొన్ని, చేయనివి కొన్ని. ఎప్పుడూ ముక్కల కేసే ఇంకో

టేదీ లేదండి. మా గాజువాకలో చాలామందిమి ఉన్నా మండి ముక్కల దొంగలం. నాకు తెల్దుగాని కొన్ని వేల మంది అనుకుంటానండి. ఈ గోవిందుగోడు మా పెద్ద సీనీరండి. ఆడి పెళ్లాం కూడా ముక్కల కెళ్తుందండి. పట్టీసుకున్నారనుకోండి. అలాగ పని జరుపుకుని బయటపడుతుందండి గుంటది. గోవిందుగోడు పది, పదిహేనేళ్లబట్టి పప్పే. రాడం, పోడం ఇదేనండి.

"మరదేం చేస్తుందండి. నేనూ పాజ్జెయిలు చేసానండి. ఏడెనిమిదేళ్ల బట్టి పప్పు తింటున్నానండి. కొన్ని సార్లు సేట్లుంటారు కదండి. ఆల్లే బేల్ పెట్టీసివోరండి. లేదనుకోండి, ఇలాగ ఉండిపోడమే.

"ఈమద్ది ఇద్దరు ముగ్గిర్తో డబ్బులడుక్కొని ముక్కలేయలేదండి. ఇదిగో పప్పు తినీస్తున్నానండి. ఆర్నెల్లబట్టి పప్పే. ఎవరూ రాట్లేదండి. మా నాన్నా రాడు, నా పెల్లామూ రాదు. ఏటిసేత్తాం సెప్పండి. బెయిలు మాట అలాగొదిలీండి, బీడీలైనా ఇవ్వాలి కదండి అదీ లేదు. ఎవడో సినిమా డైరెట్టరు వచ్చాడండి. ఆడికలాగా సొల్లుసెప్పీసి బోల్తా కొట్టిత్తే ఆడొచ్చాడండి ఇంటర్వ్యూకి.

"ఎలాగుంటాది సెప్పండి. అందుకే మండిపోయి ఎయిడ్స్ ఒచ్చీసిందన్నానండి. అలగైనా బెయిల్ పెట్టీసి తీస్తారేమో అనీసి. ఇదిగో ఇక్కడె సిక్కొచ్చీసిందండి. నా పెల్లాముంది కదండి ఆ గుంటది ఆల్లమ్మగారింటి కెళ్లిందండి. ఆడు మా నాన్నా రాలేదండి. జైల్లో ఇంతేసి ప్రచారం మాత్రం జరిగిపోన్ది. ఏటి సేత్తాం సెప్పండి," అన్నాడు.

"అయినా ఏటుందండీ కేసులూ, జైలు చేయడం, మళ్లీ ముక్కలు. ఏం సుకం లేదండి. గాజువాక పోలీసులున్నారు కదండి, నంజీకొడుకులు నెలలు నెలలు లాకప్పుల్లో ఎట్టీసి కొట్టేస్తారండి. ఏం సుకం లేదండి," ఈ మాట అంటున్నపుడు నాయుడు ముఖంలో నిరాశ, కసి కనిపించాయి.

సాయంత్రం బల్ల వరకు చాలా విషయాలు చెప్పాడు. ముక్కల దొంగతనం ఎంత సాహసంతో కూడుకొన్నదో చెప్పాడు.

ప్లాంట్‌లోకి వెళ్లే రన్నింగ్ గూడ్స్ ఎక్కి బోగీల మధ్య దాక్కొని లోపలికెళ్లడం, ముక్కలేసుకొని బండి ప్లాంట్ దాటిన తర్వాత బ్రేక్ వాక్యూమ్ తీసి దూకడం ఎంత ప్రమాదకరంగా ఉంటుందో చెప్పాడు. సిఐఎస్ఎఫ్ పోలీసుల్ని గమనించాలి, లేదంటే కేసులు, ఒళ్లు హూనం. అట్లా ప్రమాదాల్లో, పోలీసుదాడుల్లో చనిపోయిన వాళ్లను గుర్తు చేసు కొన్నాడు.

"మీరోసారి రండీ, పాత గాజువాకలోని అయిల్ గాడెక్కడంటే చెప్పేస్తారండి. నన్ను ఆయిల్‌గాడంటేనే తెలుస్తుంది. మా ముక్కలోళ్లందర్నీ పరిచయం చేస్తాను. రన్నింగ్ గూడ్స్‌లో ప్లాంట్‌లో కెళ్దాం."

"ఈ ముక్కల్తో ఏటొస్తుంది సెప్పండి. వచ్చిందంతా ముండలకీ, మందుకి పోలీసులకే పోతుందండి. మళ్లీ వాయిదాలు, వారెంట్లూ. ఈ ఇన్ఫర్మేషన్‌గాళ్లతో గొప్ప సిక్కండి. మా ముక్కలోళ్లే ఇన్ఫర్మేషన్ గాళ్లండి. రెండేసినెల్లు, మూడేసి నెల్లు లాకప్పుల్లో ఉంటాం కదండి. అలాగ ఇన్ఫర్మేషనగాళ్లవుతారండి. ఏటిసేత్తాం పని గడవాలి కదండి. జైల్లోనూ ఇన్ఫర్మేషన్‌గాళ్లెక్కువేనండి. అందులోని మన నర్మదాలో ఇంకా ఎక్కువ. ఇన్ఫర్మేషన్ కోసమే కేసులు పెట్టీసి పంపిస్తారండి," ఇలా మాట్లాడుకొంటూనే బయటికెళ్లాం. అటూ ఇటూ తిరుగుతూ మాటలు కొనసాగించాం. మధ్యలో ఆకులమద్ది వెంకటరమణ కలిస్తే బీడీ కాల్చేసి నేనూ, చిచ్చా, రఘునాథ్ స్నానానికెళ్లాం.

స్నానమయ్యేసరికి బల్ల వచ్చేసింది.

డైనింగ్ హాల్లో గొడవ, అరుపులు. స్పెషల్ బెల్లం కోసమో, చపాతి ముక్కల కోసమో. రొట్టె తినే ప్రాంతాల వాళ్లు జైలుకొస్తే రోజూ నాలుగేసి చపాతీలిస్తారు.

హిందీవాళ్లకు చపాతి వస్తుందని మిగతా వాళ్లకు కోపం. అట్లా జైల్లో హిందీ వాళ్లు, తెలుగువాళ్ల మధ్య విభజన. ఘర్షణ కొనసాగేది. బల్ల దగ్గర బెంగాలీ బబ్లూ శర్మ ఆధిపత్యం ఉండేది. దాంతో ప్రతిరోజూ గొడవ.

చిచ్చాతో ఉంటే, "ఏటండీ హిందీ వోల్లతో ఉంటారు?" అనేవాడు గోవిందు.

బల్ల అయిపోగానే నేనూ, చిచ్చా, రెడ్డి ముగ్గురం ఆవరణలోకొచ్చాం.

అప్పటికే చిరంజీవి చెట్ల మధ్య కూర్చుని బీడీ కాల్చుతున్నాడు. "ఏంటి చిరంజీవి ఆలోచిస్తున్నావ్," అంటే, "ఏముంటాయండి, జైలు బాధలు. నా లవ్వు రాలేదండి ఇంటర్వ్యూకి. ఈపూట వస్తుందనుకొన్నా. గోవిందుగోడి పెల్లాము రాలేదుటండీ బాధపడిపోతున్నాడు," అన్నాడు.

"వచ్చీటపుడు దాంతో గొడవ పడ్డాడటండీ," అంటూ ముగించాడు.

లాకప్ అయ్యింది. రోజూలాగే హరికృష్ణతో మాట్లాడుతూ కూర్చున్నా. హరికృష్ణ మాటల్లో తాత్వికత ధ్వనించేది. ఎంత ఇబ్బందికరమైన పరిస్థితినైనా చాలా సులభంగా, ఒత్తిడికి గురి కాకుండా పరిష్కరించేవాడు.

నేను బ్యారక్‌లోకెళ్లిన మొదటిరోజు హరికృష్ణే ఆహ్వానించాడు. "రా కూర్చో అనియా, మేమూ మీలాగే," అన్నాడు మెత్తగా.

అప్పటి నుంచి మా ఇద్దరి మధ్య స్నేహం కుదిరింది. అన్‌లాకప్ సమయాల్లో నాకు తెలిసిన సంగతుల్ని లాకప్ తర్వాత హరికృష్ణతో రూఢీ చేసుకొనే వాణ్ణి. నాకెందుకో నమ్మదగ్గ మనిషిలా కనిపించాడు.

వచ్చిన కొత్తలో తన వ్యక్తిగత విషయాలు కొన్ని అబద్ధం చెప్పినా రానురాను వాటి వెనకాల వాస్తవాలేమిటో చెప్ప సాగాడు. మొదట్లో తనకు పెళ్లి కాలేదన్నాడు, తర్వాత అయ్యిందన్నాడు. ఆ తర్వాత, 'లేదనియా, జ్యోతి అని గుంటుంది అది మా ఫ్రెండ్ బారియ. అలాగ సమ్మందం ఏర్పడిందనియా, ఏటిసేత్తాం,' అన్నాడు.

హరికృష్ణే కాదు ఈ జైల్లో చాలామందికి పెళ్లిళ్లు కాలేదు కానీ వాళ్లతో సంబంధమున్నవాళ్లు ఇంటర్వ్యూల కోసం వస్తుంటారు.

రెడ్డి ఒకరోజు అన్నాడు, "దొంగ కొడుకులకు గూడ వొస్తరాబై, వీళ్లకేం ప్రేమలు బై," అనేవాడు.

రానురాను జైల్లోని మనుషులు గొప్ప ప్రేమికులుగా, అద్భుతమైన మనుషులుగా కనిపించారు.

*

రాత్రి పదకొండు దాటుతున్నది. జైలర్ రంగ నాయకులు రౌండ్‌కు వస్తున్నట్టు బూట్ల చప్పుళ్లు వినిపించగానే హరికృష్ణ అన్నాడు, "దొంగనాకొడుకనియా, పడుకో."

అంతసేపూ ముక్కల దొంగతనం గురించి గోవిందు జీవితం గురించి, తన అక్రమ సంబంధాల గురించి చాలాసేపు మాట్లాడాడు.

జైలుకు వెళ్లిన కొత్తలోనే నేను గమనించింది జైలులో అసలు గడియారం వుండదు. ఉదయంపూట అయితే వార్డర్ ద్వారా లేకపోతే నీడ ద్వారా టైమ్ తెలుసుకోవాలి. రాత్రి జైలర్ బూట్ల చప్పుడో, బ్యారక్ ముందు చార్ట్ పెట్టే వార్డర్ ప్రతి గంటకొకసారి సంతకం చేస్తాడు అదైనా తెలుపుతుంది. ఒక్కోసారి ఆ చార్ట్ కూడా కనిపించనంత దూరంలో వుంచితే సమయం తెలియక పోవడం హింసగా ఉంటుంది. ఒక్కోసారి బాగా ఆలోచిస్తే తెలిసేది- సమయం తెలియకపోవడం మాత్రమే మానసిక ఇబ్బందికి కారణం కాదు మనం అనుకొన్నది చేయలేని స్థితి వల్లా అని.

పడుకొనేముందు హరితో అన్నాను, "గోవిందు అడిగితే చెబుతాడా," అని.

''అడుగనియా,'' అన్నాడు. మరుసటిరోజే వాయిదా కావడంవల్ల తీరుబాటు కాలేదు. రెండు రోజుల తర్వాత గోవిందుని పలకరించి ఎప్పుడు కూర్చుందామని అడిగితే కళ్లలో నీళ్లు నింపుకొని మళ్లీ తనే తమాయించుకొని, "లాకప్ అయిపొద్ది కదండి. మాట్టాడదాంలెండి, చాలా ఉన్నాయిలెండి. ఓ పూటతో అయిపోవు కదండీ," అన్నాడు.

"నంజికొడుకు కృష్ణమూర్తిగాణ్ణి చూశారండి ఇళ్లు దోసేసి నేరాలు సేసీసీ పప్పు తింటూ పిల్లి సచ్చిపోతేనూ పూడ్సేసి పూలేసి పేర్థన చేశాడటండీ," అన్నాడు.

దర్జాగా డెక్కన్ క్రానికల్ చదివే కృష్ణమూర్తికి ఇరవై మూడేళ్లు ఉంటాయి కావచ్చు. సంవత్సరకాలం బట్టి నర్మదాలో ఉంటున్నాడు. పిల్లికి ఆరోగ్యం బాగుండక చెట్ల పొదల్లోనో, బాత్‌రూముల దగ్గరో పడుకొంటున్నప్పటి నుండి దాని ఆలనాపాలనా చూశాడు. అది చనిపోయిన తర్వాత పూడ్చి, పూవులేసి ప్రార్థన చేసొచ్చాడు.

"ఒరే గోవిందుగో ఆ పిల్లికి మనకీ తేడా ఏట్రా? ఏటీనేదు. అది పోయింది. మనమున్నాం. క్రోనికెలు పేపర్లో ఓ వార్త పడ్డాదిరా. లచ్చింమిట్టలుగోడని మన యిశాపట్నం వోడ్రా. ఆడూ ముక్కలే. కాప్పోతే ఆడలగా ఇమానం, మనమిలగా పప్పు," అంటూ బాత్రూం వైపెల్లి పోయాడు కృష్ణమూర్తి.

జైలులో పూజలు, ప్రార్థనలు, నమాజ్‌లు చేసేవాళ్లు చాలామందే ఉన్నారు. జైల్లోని తోటలో రంగు రంగుల పూలు పూసేవి. వాటిని అందంగా అలంకరించి పూజలు చేసేవారు.

సిమెంట్ శివలింగం తయారుచేశారు. బబ్లూ శర్మ పూజ చేస్తే ఇస్మాయిల్ దండ గుచ్చేవాడు. ఇస్మాయిల్ తన దగ్గరున్న పలకపై మసీదు బొమ్మ గీసుకొని దాని ముందు నమాజ్ చేసేవాడు.

మామూలుగా జైల్లో మునిమాపనగా ఇంటర్వ్యూలు అయిపోతాయి. దాదాపు అటూ ఇటుగా లోకల్ కోర్టులు వచ్చేస్తాయి. ఔట్ కోర్టులు లాకప్ తర్వాత వస్తాయి.

ఒకరోజు ఔట్ కోర్టులకు వెళ్లిన చిత్రసేన్ రెడ్డి, ఎరుకల అబ్బులు వస్తారని ఆ బ్లాకులవాళ్లు అన్నం పట్టారు. చిత్రసేన్ రెడ్డి వచ్చాడు కానీ, అబ్బులు రాలేదు. అందరిలో గుసగుసలు మొదలయ్యాయి. అబ్బులుకు లైఫ్ పడే ఉంటుందన్న అభిప్రాయం చాలామందిలో ఉంది.

జగదీష్‌కు లైఫ్ పడ్డప్పటి నుండి అబ్బులు అందరికీ దూరంగా, మౌనంగా వుంటున్నాడు.

ఊచల మధ్య నుంచి బయటకు చూస్తూ, బీడీలు కాలుస్తూ ఇదే విషయం మాట్లాడుతున్నాం నేను, గోవిందు.

"ఏటండీ చీమలమో, పిల్లులమో అయి పుట్టి ఉంటే బెయిలూ శిక్షా ఏవీ వుండేవి కాదు గదండీ. అలా దూరేసే పారిపోదుము. జంతువుల్లా పుట్టకపోయామా. అయినా మనిషిని మనిషి బంధించడం ఎంత దుర్మార్గమండీ," అన్నాడు.

గోవిందు మాటలు దుఃఖపెట్టాయి. ఈ గోడలు దాటాలని ఈ మనుషులు ఎన్ని ఆలోచనలు, ఊహలూ చేస్తారో అనిపించింది. మళ్లీ అన్నాడు, "పక్షులమైతే ఇంకెంత హాయోనండి."

ఇంతలో అడ్మిషన్ అరుపు వినిపించి అటువైపు

చూశాడు. ఆయనా ముక్కల దొంగే. ఆయన గురించి చెప్పడం మొదలుపెట్టి తన జీవితంలోకి వెళ్లిపోయాడు.

"సరిగ్గా పదేళ్లవుతుందండి. నేను మా బామ్మర్ది, ఇప్పుడొచ్చాడు కదండి కొత్త అడ్మిషను, ముగ్గురం కలిసి నేరం చేయడానికెళ్లామండి ప్లాంట్‌కు అటింకా పైకి. పెద్దపెద్ద ముక్కలు తీశామండి. బాడుగ ఆటో మాట్లాడాం. ముక్కలన్నీ ఏసేసాం. చివరిముక్క ఉండిపోయింది. మా బామ్మర్దిగాడెళ్లాడండి తేడానికని. ఇంతలో నేవీవాళ్లొచ్చి ఫైర్ చేస్సారండి. ఆడు పడిపోన్డు. మమ్మల్ని పట్టేసుకుని సుబ్బరంగా బాదేసి ఎటెమ్ట్ మడ్డర్ కేసు పెట్టేసి పప్పుకోసం పంపించేశారండి. ఇదిగో ఆ కేసేనండి ఇప్పుడు పప్పు తినిపిస్తుంది. పదిహేనేళ్ల బట్టి చాలా నేరాలు చేశానండి. ముక్కలేననుకోండి. ఇంకేటి లేదు. పాజైలు, కొత్త జైలు అన్నీ చూశానండి. ఏం సుకం లేదండి. మీరేటండీ మేమూ సూసాం ఎన్ కౌంటర్లూ," అంటూ భోరున ఏడ్చేశాడు.

"ఇదిలాగుంది కదండి, నా పెల్లాం ఇంకోడితో సంబందం పెట్టుకుని లెగిసి పోయింది. నా బామ్మర్ది ఇంటిది, ఎవడూ నేవీవోల్లు కాల్చేసారు కదా ఆడు. అది ముండల్లో కలిసిపోయి గోపాలపట్నం, ఎన్ఏడి జంక్షన్ లో తిరగడం మొదలెట్టేసింది. ఏట్రా యిలగై పోయిందనుకుని అలగా తాగుతూ ఉండిపోన్ను. తప్పదు కదండి మళ్లీ పప్పు తినీడానికి కొచ్చేసీ అలగా ఎనిమిదేసి నెల్లుండి కేసు కొట్టేస్తే బయటపడ్డానండి. ఇంకేటండీ మళ్లీ ముక్కలు. ముక్కలు దొంగతనం చేస్తునప్పుడే గాజువాకలోని, ఏదీ... నేను సేసుకున్నాను కదండి గుంటది అది తగిలింది. అలా దాన్ని దువ్వేసి ఇంట్లో పెట్టేసుకున్నానండి. దాని భాష నాకు రాదు. నా భాష దానికర్థం కాదు. అదీ ముక్కలకొచ్చేది. భాష రాప్పోయినా పిల్లలకేటండి. పిల్లలయ్యారండి. ముగ్గురు. ఇంకేటి సేస్తాం దాన్నింట్లో పెట్టేసీ ముక్కలకెల్లీ వోణ్ణండి. చాలా మంచిదండి. ఇప్పుడు సూడండి నేను పప్పు కొచ్చేసి ఆరేసి మాసాలయిందండి. పిల్లల్ని అదే సూస్తుంది, మళ్లీ ఇంటర్వ్యూలూ పెడుతుందండి. అద్దైనా ఎంతకని వొత్తుందండీ. రెండు నెల్లబట్టి రాట్లేదు."

మనసులో ఇంత వున్నా బయటికేమాత్రం కనిపించనివ్వడు గోవిందు. ఎక్కువ మాట్లాడకుండా ఎప్పుడూ బ్లాకుల మధ్య వరండాలోనో, పూలచెట్ల దగ్గరో దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తూ పచార్లు చేస్తాడు. గోవిందు, హరికృష్ణ, నాయుడు, పోలయ్యే కాదు ఈ బ్యారక్‌లో ఉన్న దాదాపు వందమందిలో అందరి స్థితీ ఇదే. ఎవరూ బయటికి కనిపించ నివ్వరు.

*

ఉగాది పండుగకు ముందో తరువాతో సరిగా గుర్తులేదు లాకప్ అయిన తర్వాత మాట్లాడుతూ కూర్చున్నాం నేనూ, గోవిందూ, హరికృష్ణ. చిరంజీవి బ్యారక్‌లోనే పచార్లు చేస్తున్నాడు. రాత్రి పది దాటింది. బయట వెన్నెల కురుస్తున్నది. జైలు చుట్టూ పచ్చని కొండలు. ఆవరణంతా ఎర్రమట్టి నేల కావడం వల్ల వెన్నెల నేలపై పడి చిత్రమైన కాంతి పులుముకున్నది.

హరికృష్ణ అన్నాడు, "అనియా బయట కూర్చుని అలగా బీడీ కాల్చుకుంటూ అసుకేసుకుంటూ పాటలు పాడుకుంటే బలేగా ఉండేది కదనియా," అని.

ఇంతలో చిరంజీవి, తాళి కట్టు శుభవేళ మెడలో కల్యాణమాల... పాట పాడితే,

గోవిందు చిరాకుపడుతూ, "ఒరే ఆపరా ఏడుపుగొట్టు పాటలు," అన్నాడు.

చిరంజీవి ఆ పాటలోని, "ఏనాడు ఏ జన్మకో రాసి ఉంటాడు విధి ఎప్పుడో," చరణమే ఎక్కువ పాడేవాడు.

"ఏటండీ, ఈ జైలేటి, ఈ ముక్కలేటి ఈ బాదలేటి. మనకూ ప్లాంట్‌లో ఏదో పనిస్తే నేరాలెందుకు సెప్పండి, ఏటో..."

ప్లాంట్ పెడుతున్నపుడు భూములు పోయిన ఊళ్లలోని వాళ్లందరికీ ఏ ఉపాధి దొరకలేదు. ప్లాంట్ పడ్డ తర్వాత వాళ్లంతా దొంగలైపోయారు.

"అనియా సంవత్సరంలో మూడు మాసాలు బయట, తొమ్మిది మాసాలు పప్పు. ఒక నేరం చేస్తే పది పోలీసులు పెట్టేస్తారు. ఏటి సేస్తాం. మా ముక్కల నేరాలన్నీ ఇంతే అనియా," అన్నాడు హరికృష్ణ.

చిచ్చా పాటందుకొన్నాడు.

బాగ్‌తో జల్‌గయా
ఎక్ కలీ రహెగయీ
యాద్ దిల్ మే కోయీ
అధ్ జలీ రహ్‌గయా

పదకొండు దాటింది కావచ్చు.

నైట్ రౌండ్ జైలర్ బూట్ల చప్పుడుకు అందరం పడుకుండిపోయాం.
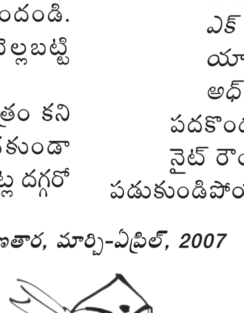
అరుణతార, మార్చి-ఏప్రిల్, 2007